

Palkkatukijärjestelmä ja sen uudistuksen arviointi

Vuonna 2018 julkastiin Palkkatukijärjestelmän ja sen uudistuksen arviointi -raportti osana Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoimintaa (Asplund, Kauhanen et al.). Siinä tarkastellaan palkkatuen vaikuttavuutta mm. avoimille työmarkkinoille työllistymiseen. Lisäksi selvityksessä käydään läpi palkkatuen myöntämisen perusteisiin ja tuen määrään tai keston tehtyjä lainsäädännöllisiä muutoksia v. 2005 - 2017.

Selvityksen mukaan yrityksiin tuella työllistyminen pienentää jonkin verran työllistettyjen työttömyysriskiä palkkatukijakson jälkeen. Kunta- tai muilla sektoreilla palkkatuki ei näytä parantavan työllistymismahdollisuuksia.

Palkkatuen vaikutus työllistymiseen tukijakson jälkeen

Yrityksiin tuella työllistyminen pienentää tulosten mukaan jonkin verran työllistettyjen työttömyysriskiä tukijakson jälkeen. Kunta- tai muilla sektoreilla palkkatuki ei näytä parantavan työllistymismahdollisuuksia.

Muutokset palkkatuen perusteisiin vuosina 2005 - 2017

Vuoden 2005 muutos

Laissa julkisesta työvoimapalvelusta säädettiin v. 2005, että työnantajalle voidaan myöntää palkkatukea työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi ja työmarkkinoille sijoittumisen edellytysten parantamiseksi. Edellytyksenä oli, että tuella palkattavan osaamisessa ja ammattitaidossa arvioitiin olevan puutteita tai hänen tuottavuutensa tarjolla olevassa työtehtävässä arvioitiin alentuneen työttömyyden pitkän keston, vajaakuntoisuuden tai muun syyn takia.

2010 - 2013

Vuonna 2010 annettuun lakiin tehdyssä lisäyksessä yhtenä kohtana oli, että palkkatukea myönnettiin ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, kun palkattava oli esim. vajaakuntoinen, vaikeasti työllistyvä, pitkäaikaistyötön tai vailla ammatillista koulutusta.

Vuonna 2013 merkittävin muutos oli se, että vaikeasti työllistyvien ja pitkäaikaistyöttömien sijasta uudessa laissa säädettiin ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisen tuen myöntämisestä henkilöille, jotka olivat saaneet työttömyysetuutta työttömyyden perusteella yhteensä vähintään 500 päivältä.

Vuosi 2015

Uudistuksella pyrittiin kohdentamaan palkkatukea aiempaa enemmän yrityssectorille. Keskeistä oli kuitenkin myös edistää heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien työttömien työllistymistä. Uutta oli se, että tuen saattoi saada myös henkilö, jonka vamma tai sairaus pysyvästi ja olennaisesti tai pysyväisluonteisesti alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä. Palkkatuen määrä oli 50 prosenttia palkkauskustannuksista.

Palkkatuen suuruus oli tähän asti määräytynyt päiväkohtaisesti. Nyt siirryttiin prosenttiperusteiseen tukeen.

Uudistuksen yksi tavoite oli parantaa yhdistysten ja säätiöiden työllistämismahdollisuuksia.

Vuoden 2017 uudistus

Tavoitteeksi tuli selkeästi pitkäaikaistyöttömyyden ehkäiseminen. Työttömän työnhakijan riskiä päätyä pitkäaikaisesti työttömäksi tuli TE-toimistoissa arvioida mm. URA-tietojärjestelmän avulla. Arviota ei kuitenkaan edellytetty, jos palkkatuki perustui työkykyä merkittävästi haittaavaan vammaan tai pitkäaikaissairauteen.

Uudistuksessa otettiin käyttöön tuen enimmäisprosentti, ja enimmäiskesto lyheni 24:stä 12 kuukauteen.

Yhtenä tavoitteena oli kannustaa tuen saajia siirtymään tuettomaan työhön jo palkkatukijakson aikana. Siksi palkkatuettu työ ei enää kerryttänyt työssäoloa täysmääräisesti, vaan vain 75-prosenttisesti.

Tukea saaneiden perusteista: Vamma tai sairaus perusteena alle 10 prosentilla

Vamman tai sairauden takia palkkatuella työllistyneiden osuus kaikista tuella työllistyneistä oli v. 2011 noin yhdeksän prosenttia. V. 2015 uudistuksen jälkeen se laski noin kolmeen prosenttiin, ja nousi neljään vuonna 2017.

Vuosina 2015 - 17 vamman tai sairauden perusteella yrityksiin palkkatuella työllistyneiden osuus laski muutaman prosenttiyksikön alle kymmeneen, kuntasektorille palkatuista kohderyhmän osuus pysyi lähes samana. Muuhun yksityiseen toimintaan tuella rekrytoitujen määräkin laski vähän.

Selvityksessä on myös tilastotietoa palkkatukijakson pituuksista eri kriteerein tukea saaneiden mukaan ja sen perusteella, mille sektoreille henkilöt olivat tuella työllistyneet.

[Selvitys on luettavissa Valtioneuvoston tutkimus- ja selvitystoiminnan sivuilla tästä linkistä \(avautuu uuteen välilehteen\)](#)